

הַלִּיכּוֹת מְרַדְכִי

פְּרָק מֵתוֹךְ הַסֵּפֶר "עֲמוּדֵי עוֹלָם" וּבּוֹ מְהֻלְכּוֹת

מו"ר הַמְקַבֵּל הָרַב אַבְרָהָם מְרַדְכִי יִצְחָקִי שְׁלִיט"א הָרַב מִפְּרַת

בְּנוֹשָׂא:

שְׁעוֹר הַזֶּה הַקְדוּשׁ

"וְהַמְשַׁכֵּלִים יִזְהִירוּ כְּזֶה הַרְקִיעַ, אֵילִין אֵינּוּן דְּקָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּזֶה רַב דְּאִתְקַרֵי סֵפֶר הַזֶּה"¹

א. מורנו ורבונו המקבל הרב אברהם-מרדכי יצחקי שליט"א מקים את השעור הגדול להי בזהר הקדוש, בכל מוצאי שבת קדש בבית המדרש.²

ב. מרגלא בפי מו"ר שליט"א לפתח את הלמוד ולומר: לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, ורחימו ודחילו, לחדא שם יו"ד ק"י בנא"ו ק"י ביחדא שלים (ה') בשם כל ישראל. לאקמא שכינתיה מעפרא, לעלוי שכינת עגנו אם הבנים שמחה, ובהדין ספרא ספר הזהר, יפקוון ישראל מן גלותא ברחמי. ויהי נעם אדני אלהינו עלינו. ומעשה דינו כוננה עלינו. ומעשה דינו כוננהו:

ובסיום הלמוד: ברוך ידוד לעולם אמן ואמן: ימלך ה' לעולם אמן ואמן:

ג. הלמוד מתקיים בהמון רב עם הדרת-מלך המתכנסים ובאים מרחבי הארץ תמידין כסדרן בכל מוצאי שבת קדש.

ד. הלמוד מתקיים בלמוד כצוף, בקריאה והסבר בספר המצוי ביד כל לומד, והשלמות באורים וחדושים, הארות בפרשת השבוע והלכות, דברי מוסר ומעשה חכמים המעודדים ומחזקים לעבודת ה'.

ה. מרגלא בפי מו"ר שליט"א להזכיר בכל שעור הארות חדושים מגדולי חכמי ישראל המקבילים: רשב"י, האר"י, הרש"ש, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי יוסף חיים בעל הבר-איש-חי, רבי יעקב אבוחצירא זיע"א, רבי שניאור זלמן בעל התנא קדישא ורבי נחמן מאומן ועוד - זיע"א.

פרקי-משנה:

- מאמר בגדל מעלת וחשיבות למוד חכמת הקבלה.
- אשכנו מה טוב חלקנו – חשיבות הלמוד. הנהגות זמני הלמוד. הנהגות דרכי הלמוד. מעלות הלמוד סדורים בא"ב. המקורות דלקמן נזכרו בספרים רבים ולקטו במקורות שונים, ובס"ד אספנום פעמיר גרנה לבוא למקום אחד לעטר את היכלו של מו"ר שליט"א כאן.
- מאמר עקר הקבלה הוא מוסר לאדם.³

מֵאֲמָר בְּגֵדֵל מַעֲלַת וְחֻשִׁיבוֹת לְמוֹד חֲכַמַת הַקְּבֵלָה⁴

ישמחו השמים ותגל הארץ... בגדל מעלת וחשיבות למוד חכמת הקבלה, הנה מפרשים דברי רשב"י זיע"א בזה"ק⁵: "והמשכילים יבינו אינון מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, אילין אינון דקא משתדליו בזהר דא דאתקרי ספר הזהר דאינו כתבת נח דמתכנסין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא דבהון יתקיים כל הברו הילוד היארה תשליכהו ודא אורה דספרא דא".

ועוד מפרשים דברי אליהו הנביא לרשב"י⁶: "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע, בהאי חבורא דילך, דאיהו ספר הזהר, מן זוהרא דאימא עלאה, תשובה, באילין לא צריך נסיון, ובגין דעתידין ישראל

¹ זוה"ק בהעלתך קני"ג.

² את השעורים נתן לשמע ולהדפיס גם מאתר האינטרנט המיוחד לכך: www.porat.org.il שהעלה לזכוי הרבים בכל אתר נאתר.

³ מתוך הקדמות הספר "מאיר אור ליי" הנ"ל.

⁴ מתוך דברי ברפת-הרב בפתח הספר "מאיר אור ליי" באורים וחדושים משעורי מו"ר שליט"א בספרי עץ-חיים ושער הפנונת ועוד.

⁵ זוה"ק בהעלתך קני"ג.

⁶ זהר פרשת נשא, ח"ג דף קכד, ב.

למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקנים בהון ה' בדת
 ונחננו... וכו'.

ודברי המקבל האלהי הרב שלום בן משה בוזגלו זיע"א⁷: ומי שיכול לקנות לו רב שילמדוהו קבלה, או
 מחבר, או מתוך הספרים, ומתרגל – גורם ארץ גלותא. ובפרוש אמר אלהו הנביא לרבי שמעון
 'דבהאי ספר הזהר הקדוש יתפרקון מן גלותא, כד אתגליא בדרא בתראה'. ועוד שנה ופרש דברים
 פעמים שלש, ומגדל הענש שכתב כאן רח"ל 'ויליה טב ליה דלא אתברי ולא יוליף'... וממנו ינדע גדל
 החיוב וגדל השכר למי שלומד קבלה, כי למוד הזהר בגירסא בונה עולמות, וכ"ש אם יזכה ללמוד
 ולהבין פרוש מאמר אחד יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד פשוט שנה תמימה.
 ואין צריך להאריך בראיות לזה כלל". עכ"ל.

דברי המקבל האלהי הגר"א זיע"א בספר אבן שלמה⁸: "הגאולה לא תהיה רק ע"י למוד התורה ועקר
 הגאולה תליא בלמוד הקבלה".

דברי המקבל האלהי הרב יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה זיע"א⁹: "דבק נפשך תמיד לפי השגתך
 בספר הזהר ובכתבי מרן הארי"י ודבק נפשך מאד ביראה ואהבה והכנעה שלא תהיה פונתך חלילה
 להיות רב ורבי כי זהו עבודה זרה ממש וכו' ולכן אחי ובני נפשות יקרות גבוהים ורמים תדבקו נפשכם
 בספר הזהר תקונים זהר חדש" וכו'.

ודברי גאון עזנו המקבל האלהי רבי יוסף חיים בן איש חי זיע"א¹⁰: "שמע השומע ויבין המשכיל את
 אשר חכמים הגידו ואשר הזהירו והודיעו לכל איש ישאל לגשת אל הקדש בעסק סודות התורה
 ונסתתרה עץ חיים היא למחזיקים בה".

יהי רצון וחפץ ה' בדינו יצלח ללמוד וללמד לשמר ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה, לעלוי
 שכנית עזנו בב"א.

אשרינו מה טוב חלקנו¹¹

אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו לאורו לילך ולהגות באמרי נעם מזיו זהר עליון אור הקדוש, חכו
 ממתקים וכלו מחמדים, מים שאין להם סוף וקץ להבין ולהשכיל במעשה בראשית ובמעשה המרפבה,
 ואיך להיות מרפבה להתחד ולהשיב נפש אל המקור מחצבה ושרשה. וזאת נחלט ונשרש בנפשי אשר
 מי שלא ראה אור ספר הזהר לא ראה אור מזמיו¹².

שמעוני אחי ורעי החברים המשותקים ומבקשי אמת אמתת עבודת הלב לחזות בנעם ה' ולבקר
 בהיכלו נפשי תשתוחח ותדבק בספר הזהר כאשר ידוע מפי קדמונינו סגלת עסק ספר הקדוש¹³.

הקדוש הזה ספר הזהר יפרש הדרכים יסקל המסלה יכניס אהבה ויראה בלבן של אדם ילמדנו ידריכנו
 במעגלי צדק להביא אותנו אל המנוחה ואל הנחלה¹⁴.

ומי יוכל שיח גדל קדשת ספר הזהר ותועלתו אשר דבריו צפונים ונסתרים כלפידים בוערים מאירים
 ומזהירים. פתח עינים מקור החיים. חיי הנפשות תוכו רצוף אהבה דבריו מלהיבים את הלבבות
 לאהבה וליראה את ה' הנכבד והנורא. ואף מי שאינו מבין תוכיות פנימיות דבריו כל חד הטועמו ולומד
 לשונו דבריו המה מסגלים לנשמה להאירה ולזככה כנודע¹⁵.

⁷ המקבל האלהי הרב שלום בן משה בוזגלו זיע"א, בפרושו פסא מלך על תקוני הזהר, תקון מג' אות ס'.

⁸ האלהי הגר"א זיע"א בספר אבן שלמה פי"א סי' ג'.

⁹ המקבל האלהי הרב יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה זיע"א בספרו נוצר חסד פרק ד' משנהא'.

¹⁰ המקבל האלהי רבי יוסף חיים בן איש חי זיע"א בראש ספרו דעת ותבונה.

¹¹ ראה ספר שערי הזהר למקבל הרב דניאל פריש זצ"ל. וספר למוד סודות התורה לרב דוד יצחק שליט"א ב"ב. ובפרט הספר
 הכולל ומקיף "אור הזהר" לרב גרוס שליט"א, כלשונו בהקדמה: "ישמחו החסידים ויגילו הלומדים, בעזרת השי"ת ובזכות רבן
 שמעון בר יוחאי הרינו נותנים לפניכם היום ברכה הספה"ק אור הזהר, קבץ גדול מתלמוד בבלי ירושלמי, מדרשים, זוה"ק,
 תקונים, ראשונים ואחרונים, ספרי בעשטה"ק ותלמידיו, ספרי מוסר, כללים יסודיים ועקריים בענין למוד הזהר והתקונים,
 ובהשלמות שונות". והוא נתן חנם לכל דורש ומבקש, והרבה פעולות הסברה והפצה נעשים על ידי "מפעל הזהר העולמי" -
 שע"י "חברה מזכ"י הרבנים העולמי" מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א (קהל
 האלמין). רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש 99093.

¹² ר' צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב, עטרת צבי, פי בהעלתך.

¹³ ר' צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב, סור מרע, דף ד'.

¹⁴ הקדמת המו"ל זהר דפוס מנטובה.

¹⁵ הקדמת בית דין אמסטרידם לרפוס הזהר תקס"ד.

אמר הפעל שם טוב ז"ל, בגי דברים הכלל הפך ממה שאמרו אחד המרבה ואחד כו' ובלבד שיכרה, אמירת הזהר מסגל לנשמה, שקידת מקואות מטהר הגוף, נתינת צדקה, אמרו חז"ל "הנותן סלע לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק גמור", דעל כל פנים מחיה את העני¹⁶.

למה נקרא בשם ספר "הזהר"? - כותב הרמ"ק: ולזה הספר נקרא ספר הזהר מפני השפעת האור שהוא מהזהר העליון, ודרך אורו משפיעים בהשגחה אלהית כל המתעסקים בו, שהיה אור ושפע עליון מהדעת משפיע ברזי תורה דהינו רזי וסתרי תורה וכו' כיון שנשפע משם אתקרי החבור הזה ספר הזהר, כלומר שנשפע מהזהר שהוא¹⁷.

ועוד אומר בהקדמת דפוס הזהר: הלומד הזהר פניו מזהירים, וזהו הטעם למה נקרא ספר הזהר, ואדוני אבי ז"ל בראש פרשת בראשית כתב: דקראו ספר הזהר כמו למלין עלאין כי תבת זה"ר גימטריא האי"ן סו"ף ברוך הוא¹⁸.

עקר בריאת האדם שילמד חכמת הנסתר. כמו שאמר רבי אלעזר: קוב"ה ברא לי לבר נש ברזא דחכמתא, ועבד לי באמנותא סגי, ונפח באנפוי נשמתא דחיי למנדע ולאסתפלא ברזין דחכמתא, למנדע ביקרא דמארי, כד"א כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וצרתיו אף עשיתיו, ולכבודי בראתיו דייקא¹⁹.

למוד הזוה"ק הוא בכלל מצות עשה ולדבקה בו יתברך. כ"כ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה: ודע שכל ספר הזהר וחיוב למודו וכו', הכל מצות עשה לדבקה בו ולידע שיש אלקי מצוי בידיעה קדושה בפרט ובחיובים ואהבה ויראה ואחדות²⁰.

חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזהר. חיות אדם הישראלי תלוי בספר הזהר ובכתבי מרן ללמד בקדשה ובשמחה ובנעם וביראה ואהבה כל אחד לפי השגתו וקדשתו וכל ישראל קדושים²¹. ואומר: אינו דומה חיות ותענוג למוד הנגלה ללמוד הזהר והתקונים. ואמר על עצמו שהוא אין לו חיות ותענוג אפלו בלמוד הגמרא כמו מן הזהר ותקונים²².

קצמו וקבלו עליהם היהודים. כותב מו"ר הר"י הטוב זיע"א: מזמן אשר הציץ וזרח אור יקרות של שני מאורות הגדולים ספר התקונים וספר הזהר קצמו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים והזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן, והגם דאין לאל ידם להשיג ולהבין סוד אמרות טהורות שבספרים הקדושים האלה אף על פי כן שותים בצמא את דבריהם ומתלהבין בקריאתן מאד מאד²³.

וכ"כ בהקדמת הרבנים לספר הזוה"ק: הבה נקוה כי באפן כזה כל אחינו בית ישראל יקבעו למוד בספר הזהר הקדוש יחד עשיר ואביון קטן וגדול שם הוא. ומה טוב ומה נעים אם ישתדלו לקבע חברות ללמוד הזהר ובפרט לעת כזאת אשר ניצוצי הגאולה החלו לפרח עלינו להשתדל בלמוד הקדוש הזה המסגל לביאת משיח צדקנו כאשר דבר בקדשו אליהו הנביא זכור לטוב לרעיא מהימנא דבהאי ספר הזהר יתפרקון מן גלותא וביה יפקון מן גלותא. והי' חיש גאלתנו בביאת משיח צדקנו בעגלא ובזמן קריב במהרה בימינו אמן²⁴.

מטהר ומקדש את נפש הלומד. למוד ספר הזהר נשגב מאד לטהר ולקדש הנפש ואפלו אי לא ידע מאי קאמר ושוגה בו שגיאות הרבה הוא חשוב לפני הקדוש ברוך הוא כדכתוב ודגלו עלי אהבה פרשו רבותינו ז"ל ודלוגו עלי אהבה. הא למה הדבר דומה לתינוק קטן שאינו יודע דבר ומדבר חציון של תבות בלעגי שפה ואביו ואמו יצחקו לו ישמחו לקולו כך יושב בשמים ישחק וישמח כשהאיש הישראלי יש לו חבה בתורה ורוצה ללמד אך אין דעתו משגת או אין לו מי שילמדנו ולומד כשיודע בנדאי עושה נחת רוח ליוצרו ובא בשכרו הנה כי כן אין מקום פטור למי שאינו יודע ללמד אין טענה זו פוטרותו ליום הדין כי כול ללמד כמו שיודע²⁵.

¹⁶ ר' הלל מפאריטש, ספר נתיב רש"י.

¹⁷ הרב משה קורדובירו, דע את אלקי אביך, ב'.

¹⁸ הקדמת המו"ל זהר ליוורנו.

¹⁹ זהר ח"ב דף קנ"ה ע"א, ועוד הרבה נזכר בזוה"ק ובתיקוניו ומפרשיהם.

²⁰ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, שביל החיוד, שביל ב' אות ג'.

²¹ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כ'.

²² מדרכ פנחס, מהרה"ק ר"פ מקוריץ, ע"ב, אות ג'.

²³ רבנו יוסף חיים, הגן איש חי, בהקדמת התקונים בניהו.

²⁴ הקדמת הרבנים לזהר דפוס ג'רבה.

²⁵ ר' אלעזר בר יצחק פאפו, פלא יועץ, ערך זהר.

ואומר: שיתחזק כל בר ישראל ללמד בזהר הקדוש אף שיעבר עליו כמה נסיונות להפריד אותו חלילה מללמד בזהר הקדוש וכן אם עבר עליו כמה נסיונות מבני אדם המגשמים בחומר שלהם שהם ליצני הדור חממנא ליצלן והוא יושב ביניהם כשושנה בין החוחים... שיתחזק בעל נפש מישאל הרוצה לדבק בדבקות הבורא ברוך הוא... אף על פי שנהא לו במקצת איזה פעמים שהוא כשושנה בין החוחים אל ישגים על זה חזק ונתחזק בכת האין סוף ברוך הוא וברוך שמו²⁶.

אין שום הגבלה על למוד הזהר. וכן אמר הגאון הצדיק רבי שלמה בלוך ז"ל משם רבו החפץ חיים ז"ל שעל למוד ספר הזהר אין שום הגבלה כי רבו מדרש והיה החפץ חיים מעורר לכלם שילמדו כל שבת את הזהר של אותה פרשה ואפלו לבחורים²⁷.

מיסד על מוסר גדול. כל ספר הזהר מיסד על מוסרים גדולים עד אין שעור, ובפרט להיות מרובה ליחוד הקב"ה והשכינה, ומעיר עיני ישנים מתרדמתם, ומסיר לב האבן, אם אבן הוא נמוח, וגם הוא סגלה להנצל ממים הזידונים מים המרים המאכרים חכמת החיצוניות, וכל הטועם ממנו יטעם בעצמו אשר אין חכמה בעולם פחכמת עמקי סתרי טעמי תורה, וכל החכמות מבלעדה לאפס ותהו נחשבו²⁸. ספר הזהר מלא מוסר. ספר הזהר מלא מוסר, וכל אות שלו הם תקונים גדולים לנשמה לתקן כל הגלגולים²⁹.

כולל כל החכמות שבעולם. בח גדלות קדשת התקוני זהר. והיה רגיל לעסק בו ביותר גם בכל השנה אפלו שלא בימי אלול. ואמר, שבספר התקונים כלולים כל החכמות שבעולם³⁰.

אין שעור וערך למעלת הלומד. אין שעור וערך למעלת ההוגה בדברי אלקים חיים, בספר הזהר וכל הנלוים אליו, ובדברי חכמי אמת וביותר בכתבי הארי ז"ל הברורים... כי על ידי העסק התמידי יגלו שערי אורה ופתחי חכמה לכל ההולך בתם בדרך ה', אשר תמדה נפשו לקרבה אל היכל מלך הכבוד חי העולמים ברוך הוא, ועל כן יהיו ברוכים כל המתנדבים לעסק בכמה אפלו שעה או שתים ביום מדי יום ביומו... ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ויחשב פאלו עומד הוא כל היום תמיד בחצרות ה' ומשכנותיו ברזין דאורייתא³¹.

מהארת האור הגנוז. הנה ביום הזה אשר נכתב הספר הקדוש הזהר שהוא מהארת האור כי טוב הגנוז... וזה מאיר לנו בגלות עד ותגלה בזכות זה משיח צדקנו יהי אור זה אורו של מלך המשיח³².

ואומר: ולכן אחי טעמו וראו אור הגנוז ומתיקות שיש בזהר הקדוש המאיר לנפש, עד שמרב אור תקבל על עצמך כל הרעות והצרות והיסורין, ולא יתחלש דעתך ולא תפול ממדונתך, ותתעלה למעלה עד רום המעלות, חזק חזק ואמץ, לא תירא ולא תפחד³³.

הנהגות זמני הלמוד

א. יקבע בסדר היום. סדר הלמוד ללמד בכל יום גמרא ומשניות וזהר להשביע נפשו בשבע שמחות את פניך³⁴.

²⁶ הרב אליעזר בר שם טוב פאפו, דמשק אליעזר, בהקדמה דרך הקדש אות י"ב.

²⁷ ר' יוסף בן שלמה מפוזיץ, הוספות בנן יוסף.

²⁸ ר' צבי הירש אייכנשטיין מזידיטשוב, מהרצ"ה, סור מרע ונעשה טוב.

²⁹ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כ'.

³⁰ הרבי נחמן מברסלב, שיחות הר"ן קכ"ח.

³¹ הרב ראי"ה קוק, אוהב ישראל בקדשה, 232.

³² ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, מהרצ"א, בני יששכר, מאמרי חדש איר מאמר ג' אות ד'. וראה מ"ש בס' אור המאיר (זיטאמיר) פ' פקודי, דף כ"ח טור ג': פעם אחת שאלו לבעל שם טוב ז"ל אחד מהדברים, ואזי פתח ספר הזהר שהיה מנח על השלחן והסתכל בו ואמר להם כל המאריך, ואחר כך נמצא האמת אתו שפון בדבריו. ושאלו פיו הקדוש, וכי בשביל שפתח את ספר הזהר והסתכלות מעט בזהר יתכן לדעת ולראות מרחוק. ואז השיב, הלא מצינו אור שברא בו הקב"ה את עולמו היה מאיר מראש העולם ועד סופו וגם האדם יכול לראות מראש העולם ועד סופו עם אור הבהיר ומאיר לארץ ולדברים עליה, וכיון שראה הקב"ה שאין העולם קדאי להשתמש עם זה האור, גנזו לצדיקים, ואפוא המקום המכיל את האור והיכן גנזו את האור בתורה, שתורה אוצרו הטוב של הקב"ה, וכשאדם לומד תורה לשמה מסתכל בה בעין שכלו, המאור הגנוז מאיר לו נתיב להשכיל ולראות מראש העולם, כאשר מאז קדם שנגנו האור.

³³ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, נתיב התורה, שביל א' אות ל'.

³⁴ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, בהקדמה, שביל התורה א' אות ל"ב. וראה לרמח"ל בספר יריים משה, ענינים נפלאים, תקנות ראשונות: תקנות ראשונות לקבל למוד תמידי אשר לא יפסק הלמוד הקדוש הזה בספר הזהר הקדוש ותקונים, ללמד כל איש מהם חלקו זה אחר זה מאחר תפלת הבקר ועד עת תפלת מנחה ערב כל הימים תמיד חוץ משבת ויום טוב, ועוד הוסיפו בלמוד התמידי של הזהר הקדוש ללמד כל היום פלו ועוד שש שעות בלילה חוץ מן הלילות ממוצאי יום כפור.

ב. ללמד באשמרת הבקר. אם זכה ילמד זהר באשמרת, כי בזכותו יצאו ישראל מהגלות שדומה ללילה³⁵. ואומר: ובכלל זה גם כן תזהרו בני מאד ללמד, או על כל פנים לומר בכל יום בבקר השכם אליבא ריקנא שעור זהר הקדוש, ודבר זה מועיל מאד לטהרת הנפש וגורר תאנות הלמוד כנזכר בספר עבודת הקדש, אשריכם בני היקרים אם תשמעו בקולי³⁶. ואומר: אם זכה ילמד בזהר הקדוש באשמורות כי בזכותו יצאו ישראל מהגלות שדומה ללילה ואף שלא זכה להבינו אף על פי כן ילמד הלשון כי הוא מונח הנשמה והקב"ה ברב רחמיו ימלא למשאלות לבו בפרט בזכות למוד לשון הזהר כי הוא נייחא קמיה אף על פי שהוא מנגמגם בלישניה ודאי מאן חשוב מאן ספון ומאן רקיע בזכות זה הקב"ה ימהר ויחיש וידלג ובא לציון גואל אמן כן יהי רצון³⁷.

ג. ללמד לפני התפלה. הבעל שם טוב צנה לאנשיו שקדם כל תפלה ולמדו מאמרי זהר³⁸. ואומר: קדם התפלה למעט בדבור כל מה דאפשר, ולמוד איזה ענין בזהר הקדוש או בתקונים או בזהר חדש³⁹.

ד. בלילה. ויזהר לקבוע למודו בלילה במשניות או בזהר, או שניהם כאחד טובים⁴⁰.

ה. ללמד בכל לילה לפני השנה. עצה שלא לירא בשנה ללמד מאמר אחד מתקוני זהר קדם השנה⁴¹. ואומר: יזהר ללמד בכל לילה קדם השנה או באגדה או בזהר הקדוש⁴². וכ"כ החיד"א: יזהר לעסק בתורה סמוך לשכיבה איזה שעור גירסא במשניות או בספר זהר הקדוש אשר קדשת התורה אשר למד בשכלו תנצר אותו⁴³.

ו. ללמד בכל יום וביום שבת. ילמד בכל יום זהר מעט ובשבת כל היום זהר⁴⁴.

ז. למוד קבוע ביום שבת. ביום שבת קדש יהיה לכם שעור קבוע ללמד בזהר הקדוש מסדר השבוע, וזה יהיה לכם חק ולא יעבר⁴⁵. וכתב הרב ז"ל⁴⁶, בחל אומרים הריעו לה' כל הארץ, ראשי תבות הלכה, ובשבת אומרים השתחוו לה' בהדרת קדש ראשי תבות קבלה, כי הקבלה תשתבח ביום שבת, כי קדוש היא בסוד אצילות דלית תמן קליפין כלל, ולמוד מאמרי הזהר וקריאתו זו היא הלולו אף כי גירסא בעלמא. ואומר: והיה אומר מורי ז"ל שסגלה למודי ה' בספר הזהר תועלת עצום בשבת אף אם לא ידע שכלו לחדש בו דבר וכו' אבל ללומדים בסוד ה' בזהר ובתקונים אשר מהלל תשבחות ממלח טהור קדש בסוד האצילות קריאתו זו היא הללו להקדיש ולהעריץ הנשמה הטהורה ולתת חיל ועז בפמליא של מעלה מה שלא יעשה באלף אלפי דרושים ברבבות פשטים וכל שכן אם השיג ישיג להשקיף ולחזות בנעם ה' במכתב הקדש האר"י זכרונו לברכה להשפיל בהם מאמרי הזהר אשר אין לך מדה טובה הימנה⁴⁷.

ח. בימי השובבי"ם. ונראה לי שגם בימי השובבים טוב לקרותו מדי יום ביום חק ולא יעבר⁴⁸.

ט. בימי אלול. וירבה בימים אלו [ימי אלול] בצדקה ובלמוד זהר ותקונים משניות ותהלים⁴⁹.

³⁵ הר"ם פאפריש, אור צדיקים, סימן א' סעיף ט"ו.

³⁶ רחמי האב סימן ג'.

³⁷ סדור שער השמים, בסדר הלמוד שכתבו הקדמונים.

³⁸ ר' יצחק בר' ישעיה עטיה, דורש טוב, ענין זהר. וראה מ"ש הרב בעל מאור נשמש בראשית, ד"ה ויאמר אלקים יהי רקיע: ובאיזה דרך ישכון האור לבוא להשנה זאת, לזה תקנו חז"ל שיקרא אדם קריאת שמע של שחרית וערבית שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד על פניה זו שימליך להקב"ה למעלה ומטה וד' רוחות העולם. וכשיאמר פסוק זה בבקר בכונה זו ובהשתוקקות גדול עד כלות הנפש אליו וכו'. אך מי שצדין לא תקן המדות כראוי ולא שבר תאנות הגשמיות לא יכול לקרא פסוק זה ולומר אחד על פניה זו וכו', ועצה היעוצה לזה שיכול לומר אחד שלא יבלבל אותו המחשבות זרות, הוא שילמד הרבה קדם התפלה משניות גמרא וזהר הקדוש על פניה זו שעל ידי למוד יכול לומר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד בדת, ונכון.

³⁹ סדר היום וזהרות הקדש בס' בית אהרן.

⁴⁰ ר' חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א, מורה באצבע אות מ'. וכ"כ בס' שלחן הטהור סימן צ"ג אות ב': קדם התפלה יקבע עצמו ללמד משניות גמרא זהר. ולא יתפלל עד שילמד בזהר הקדוש הן רב הן מעט.

⁴¹ מכתב מורנו הבעל שם טוב להרב ר' דוד ממיקאלאיוב. בספר ר' ישראל בעל שם טוב, הבעש"ט, פתח שם טוב.

⁴² ר' יחיאל מיכל מזלוטשוב, הנהגת ר' מיכל מזלוטשוב, אות כ"א.

⁴³ צפנן שמיר אות קט"ו.

⁴⁴ רבי שניאור זלמן מלאדי מאמרי אדמו"ר הנזקן על התורה פרשת תצא דף תתל"א.

⁴⁵ הכנה דרבה אות ח'. וכ"כ הרב בעל סדר היום, סדר הלמודים במועדי ה': יעסק בספר התקונים לרבי שמעון בר יוחאי ז"ל שהוא פנה להבין על ידו בספר הזהר, וספר הזהר עצמו יעסק בו מדי שבת בשבתו וחדש בחדשו והכל לפי מה שהוא אדם אלא שהצעת הדברים לפניו והמשפיל גביו ויבחר.

⁴⁶ רבי משה זכותא, רמ"ז, קע"ג.

⁴⁷ הרב שלום בן משה בוזגלו, הקדמת מקדש מלך.

⁴⁸ קרנות צדיק אות נ"ג.

⁴⁹ ר' חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א, מורה באצבע סי' ח' קטע רמ"ח.

י. מט"ו באב ועד יום הכפורים. הרבה חסידים ואנשי מעשה מתחילים ללמד סדר תקוני זהר הקדוש מחמשת עשר באב עד יום הכפורים. כי מעלת אמירת תקוני זהר בחדש אלול מבאר בהקדמת פסא מלך שמתהר הגוף והנשמה. וסגלתו לקרב קץ הגאולה, וכן כתוב באור צדיקים סימן ל"ו סימן ב' אשרי מי שישלים ספר התקונים בימים אלו ויקרי ורושלים מתחילים באמירת התקונים מט"ו באב, וכן נהג האדמו"ר מסקוורא ז"ל⁵⁰.

יא. בארבעים יום שמראש חדש עד יום הכפורים. ואנשי מעשה נהגו ללמד או לומר בכל יום מאותן ארבעים יום שמראש חדש עד יום הכפורים איזה דפין מספר הקדוש תקוני זהר ומתכונים לגמור כל הספר עד יום הכפורים ונרשם בהתקוני זהר לכל יום ויום ועין בסוף הקדמת ספר פסא מלך ועוד בספרים שהלחיבו מאד על הלמוד בתקוני זהר בארבעים יום אלו ואף מי שאינו מבין מכל מקום הלשון של הזהר הקדוש והתקונים מסגל מאד לנשמה כמבאר כל זה בספרים הקדושים בארך⁵¹.

יב. למוד במשך שנה. גם דע כי יש נוהגים ללמד זהר הקדוש בלו בכל השנה שמחלקים הדפים כפי הזמנים של כל השנה ואשריהם ואשרי חלקם⁵². וכ"כ: ויתנהג בדרך זו שיראה לסיים זהר ישן וזהר חדש והתקונים בכל שנה. אך אם ללמד סדר הפרשיות של הזהר הקדוש על סדר השבועות, לא יספיק לפעמים שנים ושלשה שבועות בפרשה אחת, דהינו בפרשות גדולות⁵³.

הנהגות דרכי הלמוד

א. ללמד בחשק גדול. וללמד ספר הזהר בחשק גדול⁵⁴.

ב. יעין בכל מלה ומלה. כשלומד זהר יעין בכל מלה ומלה. כי כל אות הוא חדוש בפני עצמו. ודברים הנראים בפשט אינם אלא סוד. כי הזהר פלו אורה⁵⁵.

ג. בוכה עד שיזכה להבין. בלמוד הזהר היה בוכה הרבה עד שיזכה להבין⁵⁶.

ד. צריך התמדה גדולה. ידע כבודו, שכל עקר בונתי בחוברותי ובכל מה שאני כותב, הוא רק לעורר לבב תלמידי חכמים, זקנים וצעירים, לעסק בעיון בפנימיות התורה... וללמד את כל הספרים עם דברי זהר הקדוש וספרא דצניעותא, ספר הבהיר וספר ציחה, וכל מדרשי חז"ל, בעיון ובבקיאות, צריך על זה התמדה גדולה, ממש כהתמדת הש"ס ופוסקים⁵⁷.

ה. ללמד בכל יום בבקיאות. אמר מורי [הארי"ל] זכרוננו לברכה לרב אברהם הלוי עצה טובה לענין השגה, שילמד בזהר דרך בקיאות בלבד בלי שיעמיק בעיון ארבעים או חמשים עליו בכל יום ושיקרא בספר הזהר פעמים רבות⁵⁸.

ו. ידע כי בכל יום מתחדש פרוש. שמעתי ממורי ז"ל שספר הזהר יש לו בכל יום פרוש אחר⁵⁹.

ז. ידע כי בכל אות בזוה"ק יש חדוש בפני עצמו. אם זכה לחכמת אמת מסגלת ההצלחה בעתים הללו כי אז נאמר סוד ה' ליראיו ואין האשה מגלה סתרה אלא לבעלה ובלילה ללמד זהר באשמורות, כי בזכותו יצאו ישראל מהגלות והגלות נמשל ללילה. ומי שלא זכה להבין בזהר אף על פי כן יקרא כי הלשון מסגל לזכך הנשמה ולהאירה זהר נפלא ובספר התקונים על היותר טוב וכשלומד זהר יעין לחכמת אמת בכל מלה ומלה כי כל אות חדוש בפני עצמו והדברים הנראים פשוטים אינם רק סוד⁶⁰.

ח. שעת למוד בזהר עושה תקון עליון יותר משנה של למוד בפשט. כ"כ בהקדמת דפוס הזוה"ק: וכבר ידוע מעלת למוד ספר הזהר כמו שאמר הארי"ל ז"ל שללמוד יום אחד מספר הזהר וסודות התורה הוא כנגד למוד שנה תמימה מפשט. ובזכות זה הקב"ה יאריך ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים העושר

⁵⁰ נטעי גבריאל בין המצרים פרק מ"ט סימן י"ג.

⁵¹ ר' אפרים בן אברהם ארדוט, מטה אפרים סימן תקפ"א סעיף קטן י"ז.

⁵² רבי אליהו בן סולימן מאני, פסא אליהו שער ד'.

⁵³ סוד ושרש העבודה, שערי הששי, שער הניצוץ.

⁵⁴ הנהגות מרי נחום מטש'רנוביל זצוק"ל.

⁵⁵ רבי חיים הכהן, הנהגות טובות, אות מ"ו.

⁵⁶ הרבי נחמן מברסלב, שיחות הר"ן, ח'.

⁵⁷ הרב ראי"ה קוק, אגרות א', מ"א - מ"ב.

⁵⁸ הרב חיים ויטאל, כתבי הארי"ל, שער רוח הקדוש.

⁵⁹ ר' משה חיים אפרים מסדילקוב, דגל מחנה אפרים, פ' בא, עמ' פ"ד.

⁶⁰ סדור ר' שבתי ראשקובער סדר הלמוד דף י"ז.

והקבוצה יחדיו יהיו תמים בבנים ובני בני ובתים מכל טוב מלאים בברכת ה' וברכת אליהו.⁶¹ וכ"כ בהקדמות פרוש כסא מלך על הזהר: למוד הזהר בגירסא בעלמא בונה עולמות וכל שכן אם יזכה ללמוד ולהבין פרוש מאמר יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלמוד הפשוט שנה תמימה.⁶²

ט. ילמוד גם בלי להבין כי הלמוד בזהר הקדוש מטהר ומזכך את הנשמה. אמת שמקבל בידינו שגם מי שלא ידע כלום אף על פי כן לשון הזהר מסגל לזכך הנפש.⁶³

ואומר: ומי שלא זכה להבין הזהר, אף על פי כן ילמוד, כי הלשון של הזהר מזכך הנשמה.⁶⁴

ואומר: אמירת הזהר הקדוש בכל יום אף כי לא ידע מה הוא אומר עם כל זה אמירת הזהר הקדוש מזכך הנשמה.⁶⁵

ואומר: לשון הזהר הקדוש הוא מסגל לנשמה אף שאינו מבין כלל מה שאומר כמשל הנכנס לחנות של בשם, אף על פי שלא לקח כלום מכל מקום ריח טוב קלט עמו.⁶⁶

ואומר: ילמוד בספר קבלה ואף אם אינו מבין בהם יאמר דברי הזהר ותקונים כי הם מסגלים לטהר הנשמה.⁶⁷

ואומר: מי שהוא בעל עסק גדול יהיה רב למודו בזהר אף שאינו מבין, כי מה אכפת ליה שאינו מבין אפלו הכי הוא סגלה.⁶⁸

ואומר: מי שלא זכה להבין, אפלו הכי, יקרא הלשון מפני כי הלשון מסגלת לזכך הנשמה ולהאירה בזהר נפלא.⁶⁹

ואומר: למוד ספר הזהר מרום על כל למוד, בשגם לא ידע מאי קאמר, ואף שיטעה בקריאתו. והוא תקון גדול לנשמה, לפי שהגם דכל התורה שמותיו של הקב"ה, מכל מקום נתלבשה בכמה ספורים, ואדם הקורא ומבין הספורים נותן דעתו על פשוט הפשוט. אבל ספר הזהר הן הסודות עצמן בגלוי, והקורא יודע שהם סודות וסתרי תורה, אלא שאינו מובן מקצת המשיג ועמק המשג.⁷⁰

ואומר: בני ואחי תרגילו עצמכם ללמוד בדברי הזהר והתקונים בשקידה, ומי שלא ראה אור הזהר מתוקים מדבש,

ואומר: לא ראה מאורות מימיו ולא טעם טעם התורה, ועוד שהוא מטהר הנפש ומזככה, אפלו אמירה בעלמא מן השפתים סגלה ותקון הנפש מאד, ובפרט ספר התקונים שהם תקוני הנפש ממש מכל פגם וסיגחוללות.⁷¹

ואומר: על כן ראוי ללמוד בזהר הקדוש ובספר תקונים, אשר הם מלאים זיו ומפיקים נגה בסתרי תורה, גם דלא ידע מה קאמר. ועל ידי למוד הנסתר בורא שמים חדשים, ועל ידי למוד הפשוט בורא ארצות חדשות, כמו שנאמר כי באשר השמים החדשים.⁷²

ואומר: כמו ששמענו בפרוש מפי אדמו"ר הזקן בליאזני, שיש בחינת טמטום המ"ח וכ"ו, ולזה מועיל קריאת דברי הזהר הקדוש אף דלא ידע מאי קאמר.⁷³

ואומר: למוד התקוני זהר הקדוש מטהר הגוף והנשמה וסגלתו לקרב הגאולה במהרה בימינו.⁷⁴

י. למוד ג' דפים בכל יום. לכן ראוי שיקבע שעור הלמוד מהזהר הקדוש ותקונים ג' דפין בכל יום, שיוכל להשלים כל הזהר ישן וחדש ותקונים בכל שנה, ואחר למוד ג' דפין יקבע למודו בשאר ספרי

⁶¹ הקדמה זהר דפוס ליוורנו תרנ"ב.

⁶² הרב שלום בן משה בוזגלו, כסא מלך, תקון מ"ג אות ס'.

⁶³ ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, מהרצ"א, הוספות מהרצ"א, אות ט'.

⁶⁴ הר"מ פאפריש, אור צדיקים, סימן א' סעיף ט"ז.

⁶⁵ בספר אור לישרים.

⁶⁶ ר' משה חיים אפרים מסדילקוב, דגל מחנה אפרים, לקוטים.

⁶⁷ רבי יעקב אפיל, סדור קול יעקב, בסדר כונת הלמוד.

⁶⁸ רבי שגיאר זלמן מלאדי, מאמרי האדמו"ר הזקן הקצרים דף תקע"א.

⁶⁹ רבי חיים הכהן, הנקודות טובות, אות מ"ה.

⁷⁰ ר' חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א, מורה באצבע, אות מ"ד.

⁷¹ ר' יצחק איזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנה, הקדמת ספר עצי עדן.

⁷² רבי חיים חורי, ספר חסד ואמת.

⁷³ חנה אריאל, להר"א מהומיל, שמות עמי ס"ד.

⁷⁴ ר' אפרים בן אברהם ארדוט, מטה אפרים, קצה המטה, סעיף קטן כ"ג.

המקבילים, וילמד ספרי המקבילים על סדר שיכול עד שיסיים כל ספרי המקבילים הנמצאים וכו', אך הזהר הקדוש והתקונים זהר לסיימם בכל שנה כנ"ל, וכזה יתנהג כל ימי חייו.⁷⁵

יא. למוד חמשה דפים ליום הם תקון גדול. המקבילים כתבו, כי חמש דפין מזהר הקדוש בכל יום הוא תועלת גדול ותקון גדול לנפש להאיר ולהצדקה ולתקנה, והוא מרפא ותקון לחטאים ולפשעים של הנפש.⁷⁶ ואומר: תשובה השבתי למשכיל אחד ששאל על אשר כתבו גורי האר"י זכרוננו לברכה, שלמוד הזהר הוא תקון גדול להאיר הנפש ולקדשה, והרב זכרוננו לברכה נתן תקון לבעל תשובה ללמוד חמשת דפים זהר בכל יום אף על גב דלא ידע מאי קאמר, דקריאתה זו היא להאיר הנפש ולתקנה, ונראה כי דוקא למוד הזהר יש בו סגולה זו יותר על למוד משנהותלמוד ומקרא, והוא פלא במה כחו גדול מפל התורה אם למקרא ואם למשנה וכו', אלו דבריו.⁷⁷ ואומר: וראוי לקבץ עצמו ללמוד חמש דפין בזהר בכל יום והוא תועלת גדול ותקון גדול לנפש להאיר ולהצדקה ולתקנה ולכלות קוצים מדות רעות ותאוות רעות לזכות בנעם השם והוא מרפא ותקון לחטאים ופשעים של הנפש וכו' נתן מכו האר"י תקון לבעל תשובה שיאמר חמשה דפין זהר או תקונים בכל יום וכן נהג מורי ורבי דודי הקדוש רבי צבי.⁷⁸

יב. יזכה ללמוד את חלקו-חלק נשמתו בספר הזהר הקדוש, ובלבד שילמד לשם שמים מתוך יראה טהורה, ואפלו בגרסה בלבד וכל-שכן בהבנה. וכבר נדפסו פרקים מהזהר הקדוש בסדר הלמוד היומי "חק לישאל", וכן הם נאמרים על שלחן שבת בכל אחת מגי הסעודות, וכן במצות ברית המילה ובמעמד חנכת-בית וכדומה. ויש המהדרים לשנות פרקם בחלקה ליום בזהר או בתקוני הזהר או באדרא רבא ואדרא זוטא.⁷⁹

מעלות הלמוד בספר הזהר הקדוש ערוכים מא' ועד ת':

אהבה – הלומד בזהר הקדוש יזכה לאהבת הבורא וינאטו שהם עקרי כל התרי"ג מצוות.⁸⁰

אור – הלומד בזהר הקדוש יזכה לאור השכינה שיהא שורה עליו. בפרט בעת למוד ספר הזהר שממש השכינה שורה עליך והקדוש ברוך הוא מאיר עליך אור וחיית ובלבד שתהיה לך הכנה באמת, ועוד שתזכה על ידי למוד זה להיות עפר ואפר לסבל ישורים וחרופין, ודרישות עקב שתהיה בעיניך כאסקפה התחתונה שהכל דשין עליך, והשם יתברך יעזר לך בהרחבות המחין של הקדשה ובנעם זיו השכינה שלא תרגיש מפל אלה שום הרגש כלל וכלל אלא הרחבות הדעת והמחין משמחת נעם זיו אור שכינתו שישרה עליך.⁸¹

ארחות חיים – הלומד בזהר הקדוש יזכה לכון את ארחות חייו כפי רצון הבורא יתברך שמו, ויזכה לעמד בדעתו גם על כונת הסוד במילי דעלמא ולקיים בזה מאמר הכתוב 'בכל דרכיך דעהו'.⁸²

אמונה – הלומד בזהר הקדוש יזכה לאמונה,⁸³ ולהתחזק באמונה שלמה עיי שיכיר שהכל נמצא בהשגחה פרטית של הבורא יתברך ויתעלה.⁸⁴

בונה – הלומד בזהר הקדוש יזכה לבנות ולתקן בעולמות העליונים.⁸⁵

בטול – הלומד בזהר הקדוש יזכה לבטל גזרות, כמ"ש כבר ידוע לכבודם מעלת למוד הזהר הקדוש אשר הוא מבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות.⁸⁶

בן – נעשה בן לקב"ה. הלומד בזהר הקדוש יזכה להעשות בן להקדוש ברוך הוא, ואמרו אפלו שאינו מבין אפלו הכי נעשה בן להקדוש ברוך הוא והוא נכון שפרש.⁸⁷

⁷⁵ סוד ושרש העבודה, שער הששי, שער הניצוץ.

⁷⁶ ר' אפרים בן אברהם ארדוט, מטה אפרים סימן תקט"ו סימן ז'.

⁷⁷ ר' חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א, הגדולים להחיד"א מערכת ספרים אות ב'.

⁷⁸ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, בהקדמה, שביל התורה א' אות ל"א.

⁷⁹ הנה ב"ה זכה דורנו ונדפסו מהדורות המצויות לכל דורש ומבקש. ובפרט מהדורות בחלקה לקונטרסים בהוצאת הגאון המקביל הרב בניהו שמואלי שליט"א ראש ישיבת נהר שלום והיכלא דרשב"י בעיה"ק ירושלים.

⁸⁰ הרמ"ז בהגהותיו לספר הפננות. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ט.

⁸¹ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, בהקדמה, שביל היחוד א' אות ד'.

⁸² ראה מ"ש על למוד הקבלה שעקרו מוסר לאדם. ועי' שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ז ע"פ זוה"ק ק"ח דף קעז ע"ב.

⁸³ אמרי פנחס שער ט' אות ג.

⁸⁴ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"א ע"פ זהר פקודי דף רכז ע"א.

⁸⁵ בסא מלך על תקוני הזהר תקון מ"ג אות ט'.

⁸⁶ רבני ירושלים, שנת תרפ"א. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ב.

גאֵלָה - הלומד בזהר הקדוש יזכה ועל ידי למודו הגאֵלָה קרבה ובאָה. אָמַר אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא לְרַשְׁבַּי זִיעִיָּא: וּבְגַלְל שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטַעַם מֵאֵילָן הַחַיִּים שֶׁהוּא סֵפֶר הַזֵּהר הַקְּדוֹשׁ, יֵצְאוּ עַל יְדוּ מִן הַגְּלוּת⁸⁸. וְאוֹמֵר: בְּזִכּוֹת לְמוֹד הַזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יָבוֹא הַגּוֹאֵל⁸⁹. וְאוֹמֵר⁹⁰: כְּעַת הַזְּמַן הַמְּחִיב לְהַרְבּוֹת קַנְיָן בַּתּוֹרָה הַפְּנִימִית. סֵפֶר הַזֵּהר הַפּוֹרֵץ נְתִיבוֹת חֲדָשׁוֹת, מְשִׁים בְּמַדְבָּר דֶּרֶךְ מְסֵלָה בְּעַרְבָּה, הוּא וְכָל תְּבוּאָתוֹ מוֹכֵן הוּא לְפַתֵּחַ פְּתָחֵי גְאֵלָה. וְעוֹד⁹¹. וְאוֹמֵר: אָמַר קִדְּם בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ תִּתְגַּבֵּר מִינּוֹת וְאִפְיֻקוּרְסוֹת כַּחֲמָנָא לִיצְלוֹן בְּעוֹלָם הַעֲצָה לָזֶה לִיזְהַר בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים הַלְלוּ, הַאֲחָד לֹמַר בְּכָל יוֹם זֵהר אָף עַל פִּי שְׂאִינוּ מִבֵּין מַה שְׂאוֹמֵר כִּי אֲמִירַת זֵהר מְסַגְּלַת לְטַהֲרַת הַלֵּב⁹². וְאוֹמֵר: הֲרִי לְעֵינֶיךָ, שְׂגָאֵלַת יִשְׂרָאֵל וְכָל מַעֲלַת יִשְׂרָאֵל תְּלוּי בְּלִמּוּד הַזֵּהר וּבְפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה⁹³. וְאוֹמֵר: הִנֵּה מְבֹאֵר, שְׂכַל הַעוֹסֵק בְּסֵפֶר זֶה מְקַרֵּב הַגְּאֵלָה וְעוֹשֶׂה נַחַת רוּחַ גְּדוֹל לְיוֹצְרוֹ, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב כְּאֵלוֹ פְּדֹאֲנִי אֲנִי וּבֵן מִן הַגְּלוּת כּוּי. כִּי כֵן גָּזַר הַבּוֹרָא שְׂלֵא יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה גְנוּז עַד סוּף יוֹמֵנָא דְּבִגְיִינָה יָבוֹא דְרוֹר, כִּי סְגָלָה זוּ בּוּ וְלֹא בְּזוּלַת⁹⁴. וְאוֹמֵר: הַגְּאֵלָה וּבִיאַת הַמְּשִׁיחַ תְּלוּיִים רַק בְּלִמּוּד הַקְּבֵלָה⁹⁵.

גְּדָלָה - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַכִּיר אֶת גְּדֻלָּתוֹ וּמַעֲלָתוֹ שֶׁל הַקְּבִיָּה וּבְכַח זֶה לְעַבְדּוֹ⁹⁶.

דְּבִקוֹת - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְדְבִקוֹת בְּבוֹרָא וּתְבַרְךָ, כַּמִּיִּשׁ וְדְבִק נִפְשָׁךְ תְּמִיד לְפִי הַשְּׂגָתְךָ בְּסֵפֶר הַזֵּהר וּבְכַתְּבֵי מְרוֹ הָאֲרִיִּי, וְדְבִק נִפְשָׁךְ מֵאֵד בִּירְאָה וְאֶהְבָּה וְהַכְּנֶעָה שְׂלֵא תִהְיֶה פּוֹנֵתְךָ חֲלִילָה לְהִיּוֹת רַב וְרַבִּי כִּי זֶהוּ עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ וְכוּי וְלָכֵן אַחִי וּבְנֵי נִפְשׁוֹת יְקָרוֹת גְּבוּהִים וְרַמִּים תִּדְבְּקוּ נִפְשְׁכֶם בְּסֵפֶר הַזֵּהר תְּקוּנִים זֵהר חֲדָשׁ וְכוּי⁹⁷.

דֶּרֶךְ - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג דֶּרֶךְ בְּעֲבוּדַת ה'. כַּמִּיִּשׁ, לֹא יִשְׁיג אֶרְחוֹת חַיִּים אֵלָּא עַל יְדֵי לְמוּד הַזֵּהר... וּבַדּוֹר הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ שְׂכִינְתָּא עָלֵינוּ אֵלָּא עַל יְדֵי הַזֵּהר וְכַתְּבֵי הָאֲרִיִּי וְהַרְבַּ חַיִּים וַיִּטְאֵל בְּלֶבֶד שְׂנֵאֲמָרוּ בְּרוּחַ הַקְּדוֹשׁ וּבַדּוֹר הַזֶּה מִי הָאִישׁ הַחֲפֵץ חַיִּים אוֹהֵב יָמִים מְבִלִּי לְבִלּוֹת יוֹם בְּלִתֵּי קִדְשָׁה לְרֵאוֹת טוֹב עוֹלָם הַבָּא בְּעוֹלָם הַזֶּה יְדְבִק נִפְשׁוֹ בְּסֵפֶר הַזֵּהר וּבְכַתְּבֵי הָאֲרִיִּי וְהַרְבַּ חַיִּים וַיִּטְאֵל בְּלֶבֶד⁹⁸.

הַבְּנָה - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַבְּנֶה רַבָּה בְּנִגְלוֹת הַתּוֹרָה⁹⁹.

הַסְּרָה - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַסִּיר מִמֶּנּוּ טְמֻטוֹם הַלֵּב¹⁰⁰.

הַצְּלָה - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַצִּיל אֶת עַצְמוֹ מִמִּינּוֹת וְאִפְיֻקוּרְסוֹת¹⁰¹.

הַשְּׂגָה - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַשְּׂגָה רוּחְנִית עָלֵינוּ¹⁰².

הַתְּחַדְּשׁוֹת - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה וְיִתְחַדֵּשׁ לוֹ בְּכָל רִגְעַ אֹר חֲדָשׁ מִמֶּשׁ עַד שְׂנַעְשָׂה מִמֶּשׁ בְּרִיָּה חֲדָשָׁה עַל יְדֵי הַזֵּהר וּמְרִיץ הָאֲרִיִּי¹⁰³.

הַתְּלַהֲבוֹת - הַלּוֹמֵד בַּזֵּהר הַקְּדוֹשׁ יִזְכֶּה לְהַתְּלַהֲבוֹת שֶׁל קִדְשָׁה בְּכָל קִיּוֹם מְצֻנָה וּמַעֲשָׂה טוֹב¹⁰⁴.

הַתְּקַשְּׁרוֹת - הַלּוֹמֵד בַּתְּדִירוֹת סְגָלָה לְהַבִּיא אֶת הָאֲדָם לְהַתְּקַשְּׁרוֹת לְאִין סוּף בִּיָּה¹⁰⁵.

⁸⁷ הקדמת המו"ל ז'הר ליוורנו.

⁸⁸ ר' שמעון בר יוחאי, ה'ז'הר, נשא אות צ'. שְׁעָרֵי זֵהר שְׁעַר ד' פִּיּוֹ סַעִיָּמָא עִיפִּי תִקוּיָּז תְּקוּן ו'.

⁸⁹ רבי אליהו בן סולימן מאני, כסא אליהו, שְׁעַר ד'.

⁹⁰ הספֵר יצא לאור בשנת התרפ"א, מהרב ראי"ה קוק, אורות, נ"ז.

⁹¹ כ"כ בהקדמת דפוס המו"ל ספֵר ה'ז'הר, דפוס ליוורנו: הלומד ה'ז'הר מקרב הגאֵלָה וכך כתב הרב אָמַת לְעֵקֶב ז"ל בהקדמת ספֵרוֹ מִשֵּׁם הַזֵּהר וְהַתְּקוּנִים וְהַחֲרִיד הַרְבֵּה הַרְבַּ עַל מִי שְׂלוֹמֵד תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה עָנְשׁוּ גְדוֹל אִם לֹא יִלְמַד בְּסֵפֶר הַזֵּהר וְחֲקָמַת הַקְּבֵלָה. וכ"כ לְקַמֵּן הַר"ם פֶּאֶפְרִישׁ, אור צדיקים, סימן א' סעיף ט"ו. וְהַרְבַּ אֶפְרִים אַרְדוּט בַּעַל ס' מִטָּה אֶפְרִים.

⁹² אור ישרים, מיכא דְכָנָא.

⁹³ הרב יהודה אשְׁלֵג, הקדמה לספֵר ה'ז'הר, אות ס"ט.

⁹⁴ הרב שלום בן משה בוזגלו, מקדש מְלַךְ לְתַקוּנֵי הַזֵּהר.

⁹⁵ הגאון מוילנא. ספֵר "אָבוּ שְׁלֵמָה" 11,3.

⁹⁶ שְׁעָרֵי זֵהר שְׁעַר ד' פִּיּוֹ סַעִיָּו.

⁹⁷ ר' יצחק איזיקי? חֵיאל סַפְרִין מְקוּמְרָנָה, נוֹצַר חֶסֶד, פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה א'. שְׁעָרֵי זֵהר שְׁעַר ד' פִּיּוֹ סַעִיָּו סַעִיָּג סַעִיָּד וְסַעִיָּל.

⁹⁸ ר' יצחק איזיקי? ה'ז'הר חֵיאל סַפְרִין מְקוּמְרָנָה, הֵיכַל הַבְּרָכָה, דְּבָרִים נ"ח.

⁹⁹ רבי אברהם מסלונים בספֵר תורת אבות.

¹⁰⁰ מאה שְׁעָרִים לְבַעַל הַתְּנִיָּא.

¹⁰¹ שְׁעָרֵי זֵהר שְׁעַר ד' פִּיּוֹ ג', י בְּשֵׁם הַרְבַּ אור ישרים.

¹⁰² האריז"ל בְּשֵׁעַר רוּחַ הַקְּדוֹשׁ דָּף יא עמוד ב'.

¹⁰³ ר' יצחק איזיקי? ה'ז'הר חֵיאל סַפְרִין מְקוּמְרָנָה, הֵיכַל הַבְּרָכָה דְּבָרִים דָּף י"א.

¹⁰⁴ פֶּלֶא יוֹעֵץ עֶרֶךְ סוּד. שְׁעָרֵי זֵהר שְׁעַר ד' פִּיּוֹ סַעִיָּמָב.

התעוררות - הלומד בזהר הקדוש יזכה להתעורר מאד לעבודת ה'. כמ"ש, ידוע שלמוד הזהר מסגל מאד מאד, ודע שעל ידי למוד הזהר נעשה חשק, והלשון הקדוש של הזהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך.¹⁰⁶

זכונ - הלומד בזהר הקדוש יזכה להזדכך בנר"ן שלו.¹⁰⁷

זכות - הלומד בזהר הקדוש יזכה וזכות רבי שמעון והחברים שלו יגנו עליו.¹⁰⁸ ועוד שזכות רשב"י בפרטות יגן עליו גם לעולם הבא.¹⁰⁹

חבור - הלומד בזהר הקדוש יזכה להתחבר בדבקות עם הבורא יתברך שמו ויתעלה, וזוכה לעורר את התקון כמו בשעת החבור ביחוד העליון.¹¹⁰

טהרה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לטהרת וקדשת הנפש.¹¹¹

יחוד - הלומד בזהר הקדוש יזכה ליחד בעולמות העליונים ומעורר בזה ענג לשכינה.¹¹²

יצר - הלומד בזהר הקדוש יזכה להגן כנגד היצר המושל בעוון הזנות ובמלשינות ולשון-הרע ושבא בא, ולבטל את כחו.¹¹³

יראה - הלומד בזהר הקדוש יזכה להתחזק ביראת שמים טהורה,¹¹⁴ ולקרז לקיום רצון ה' בתורה ובדברי חכמים בקיום מצוות ומע"ט,¹¹⁵ וכמ"ש 'כל ספר הזהר פלו יראת שמים'.¹¹⁶

כבוד - הלומד בזהר הקדוש יזכה לפרסם את כבוד ה' וכבוד התורה,¹¹⁷ ומזה יזכה גם לכבוד גדול לעצמו לפני אלקים ואדם.

מזהיר - הלומד בזהר הקדוש יזכה ולמודו יזהיר ונאיר בנפשו. וכמ"ש, נאני אמרתי לו, די כי אין ספק כי כל למוד בתורה הקדושה נשא נרם הוא מרומם, ובפרט אם יהיה לשמה באמתיות ודאי בונה בשמים מעליותיו ומתקן העולמות ומיחד הדודים, אמנם אשר גדול למוד הזהר, הגנו שהמקרא ומשנה והתלמוד הם מלבשים מאד ואינו נכר בהם הסוד כלל, לא כן הזהר שמדבר בסודי התורה בפרוש ואין פתי הקורא שלא יבין כי דבריו בעמקי רזי התורה. ולכן להיות סתרי תורה גלויים בלי לבוש הן מזהירין ומאירים הנפש.¹¹⁸

מדות - הלומד בזהר הקדוש יזכה לישר את ארחותיו במדות טובות ונעלות, ולבטל מעצמו מדות ותאוות רעות.¹¹⁹

מציל - מציל מגאון. כמ"ש, שבקש מרבו שינצל מן הגאות והפציר לו מאד על זה, ואמר לו שילמד זהר, ואמר לו אני לומד זהר, השיב לו רבו: שילמד הרבה זהר.¹²⁰

משכיל - הלומד בזהר הקדוש יזכה להיות מהמשכילים, וכמ"ש והמשכילים יבינו אינון מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו בזהר הרקיע, אילין אינון דקא משתדלין בזהר דא דאתקרי ספר הזהר דאינו כתבת נח דמתכנשין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא דבהון יתקיים כל הבן הילוד היארה תשליכהו ודא אורה דספרא דא.¹²¹

¹⁰⁵ שארית ישאל שער ההתקשרות שער א' דרוש ה' מאמר ב'. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"לד.

¹⁰⁶ הרבי נחמן מברסלב, שיחות הר"ן, ק"ח.

¹⁰⁷ ראה לקמן תקון לנשמה. וע"ע שערי זהר שער ד' פ"ו סע"לג וסע"לז.

¹⁰⁸ זכירה לחיים דף יד עמוד ד'. שערי זהר שער ד' פ"ו ג, א-ב בשם הרב אברהם במחזה דרוש טז.

¹⁰⁹ ספר אברהם במחזה דרוש ט"ז.

¹¹⁰ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ג.

¹¹¹ הגהות מהרצ"א אות ט'. פלא יועץ ערך זהר.

¹¹² שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ז וסע"כ.

¹¹³ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ה.

¹¹⁴ הקדמות רבי משה בסולה לספר התקונים.

¹¹⁵ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ח.

¹¹⁶ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"מב, מדברי רבי משה בסולה זיע"א.

¹¹⁷ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"כד.

¹¹⁸ ר' חיים דוד יוסף אזולאי, החיד"א, הגדולים להחיד"א מערכת ספרים אות ב'.

¹¹⁹ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"לח.

¹²⁰ הרב ר"פ מקוריץ מדכ"ש פנחס, ל"ו, אות ע"ג.

¹²¹ זהר בהעלתך קניג. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"כח.

נעם – הלומד בזהר הקדוש יזכה לראות נעם ה'. שכן כתיב מבשרי אהזה אלוך, ר"ת מתורת רבי שמעון בן יוחאי¹²².

נשמה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לנקוי רוחני לנשמתו. אני קורא לכל אחד, להקדיש כל יום לכל אחד זמן ללמוד הקבלה, מפני שבזה תלוי נקוי נשמתכם¹²³. ויזכה ע"י למודו בזה"ק ונשמתו תתעלה עד כדי דבקות בעולם האצילות העליון¹²⁴.

נשמה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לעורר את כח הנשמות והצדיקים עם רשבי ועם משה רבנו. כמ"ש, כשעוסק בחבור זה מעוררים כח הנשמות וכח הצדיקים ההם עם כח משה רבינו עליו השלום... כי בהיותם מתעסקים בו הם מחדשים האור המחדש שנתחדש בעת חבורו, ומזהירה השכינה ומאירה מאותו האור כתחלת חדושה אז, וכל העוסקים בה חוזרים ומעוררים אותו התועלת ואותו האור הקודם שגלה רבי שמעון בר יוחאי ונחבריו בשעת חבורו¹²⁵. וכתב המגיד ממזריטש זיע"א כי כבר כשמצויר תבת "שמעון" מעורר חיות התנא ומקשר עצמו עמה, וז"ל: כשלומד בגמ' אמר רבי שמעון, תבת שמעון הוא חיות התנא, וכן שם כל אדם הוא החיות שלו, ושם הוי"ה הוא מחיה ומקשר החיות עם המחין, והדין שאומר, הוא השכל שלו, דהינו המחין, ונמצא שכשלומד בדחילו ורחימו, הוא מקשר עצמו לרבי שמעון¹²⁶.

נשמה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לנשמת התורה, ובה יזכה בנשמתא לנשמתא דברים עתיקים וכו'¹²⁷.

סגולה - הלומד בזהר הקדוש יזכה למוסר האדם ולאהבת ה'. כמ"ש, ספר הזהר בו דבוק נפשי עד אשר בשכבי ובקומי בו נקשרתי, לא נח ולא שקט לבי, כי באמת הספר הלזה ידוע ומפרסם סגלת עסקו בו, והוא מקור לכל ספרי יראים וממנו נובעים כל המוסרים ואהבת ה' התמימה וכו'¹²⁸.

סעד וסמך – הלומד בזהר הקדוש יזכה לגרם סעד וסמך לשכינה הקדושה בגלות¹²⁹.

עבודה - הלומד בזהר הקדוש יזכה ויקרא עובד אלקים. כתוב בספר הקנה ושביתם וראיתם בין צדיק וגוי בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, עובד אלקים הינו העוסק בתלמוד ובהרהר, לא עבדו, העוסק בתלמוד לבד ואינו עוסק בזהר¹³⁰.

עולם הבא - הלומד בזהר הקדוש יזכה ולעתיד לא יהא בבשת פנים, אלא יזכה לתועלת רבה בימות המשיח ולחיי העולם הבא¹³¹.

עולמות - הלומד בזהר הקדוש יזכה לתקן בעולמות, וכמ"ש הלומד בזהר הקדוש מתקן עולמות העליונים, והלומד בתקונים מברית הקלפות ומתקן עולם העשיה. ומזה הטעם יסד רבי שמעון בר יוחאי הזהר הקדוש בחשבון גדול וספר התקונים בחשבון קטן. וזה שכתוב "ויגעש אלקים את שני המארות הגדלים", רמז לספר הזהר הקדוש וספר התקונים, טובים השנים וכו', אך החלוק בין זה לזה, זה בחשבון גדול וזה בחשבון קטן. לכן אמר המאור הגדול הוא הזהר הקדוש, לממשלת היום וכו', ואת המאור הקטן, לממשלת הלילה, רמז לעולם העשיה. הרי שלמוד בהם הוא דבר גדול לתקן עולמות בשמים ובארץ¹³².

¹²² בית אהרן, ל"ג בעמר.

¹²³ הרב יצחק בדורי זיע"א.

¹²⁴ שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"כט.

¹²⁵ הרב משה חיים בן יעקב קורדובירו, הרמ"ק, אור יקר, שער א' סימן ה'. וכ"כ שיש בזה אתדבקות רוחא ברוחא, כמ"ש מאור עינים ריש מסכת שבת: "בדורות האחרונים כשלומד דברי שום תנא ונחם מדברי הקדמונים, שהדבר ההוא הוא חיות והמחין שלו, והאדם (מלמד) הלומד ומדבר דבריו מדבק ומכניס חיות ומחין שלו לתוך הדבורים נקרא אתדבקות רוחא ברוחא, ולכך מחיה אותו שמכניס החיות בהדברים, שלכך אמרו (במות 12). שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר כי זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים, כי דבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו, כאמור, וזה הלומד בהכנסו עם החיות והמחין שלו לתוך החיות ומחין של הצדיק שטמן בדבריו, נקרא אתדבקות רוחא ברוחא ונפתותיו דובבות בקבר, כנודע זה מדברי הבעל שם טוב נשמתו בגני מרומים. ונקראת בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים שהן דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד, ולכך מחיה מחין של אותו הצדיק". וכ"כ הרב ישמח משה בפי' להפטרות תולדות: "כשאומר דבר בשם אומר שפתותיו דובבות בקבר, שמעורר חיות להצדיק, וע"כ נחשב להדור, והינו שדרשו אגורה בההלך עולמים, דהוי כד בעה"ז".

¹²⁶ המגיד ממזריטש, בספרו לקוטי אמרים.

¹²⁷ הדרת מלך לזהר פ' בהעלתן שם, דף רמ"ז.

¹²⁸ מתוך מכתב בעל עטרת צבי לרבו הראי"ה מאפטא וצוק"ל.

¹²⁹ שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"א.

¹³⁰ ר' צבי אלימלך שפירא מדינוב, מהרצ"א, מעין גנים פרק א'.

¹³¹ זהר פרשת ושב דף קפ"ה ע"א. ועין היטב בלקוטי תורה לבעל התנא פרשת צו. שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"כו וסעי"כז.

¹³² רבי חיים חורי, ספר חסד ואמת. שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"טו ע"פ זוה"ק אמר דף צב ע"ב ועוד שם סעי"טל.

פקידת עקרות – הלומד בזהר הקדוש יזכה לסגלה לפקידת עקרות¹³³.

פרנסה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לפרנסה טובה. ואמרו, אמר לאדם אחד שיאמר זה בכל יום ויום ויהיה לו פרנסה¹³⁴.

קשור - הלומד בזהר הקדוש יזכה להתקשר עם אין-סוף יתברך ויתעלה. התבות והדבור של זהר הקדוש עצמו מקשרין את האדם לאין סוף יתברך¹³⁵.

רפואה – הלומד בזהר הקדוש יזכה לרפואה שלא לפחד בעת השנה¹³⁶, ורפואה לכאב שנים¹³⁷. והוא רפואה לרגלים ולהוצאת קוץ¹³⁸, ולמנע מגפות ר"ל¹³⁹, לרפוי מחלאים קשים¹⁴⁰ ורפואה להסיר טמטום הלב¹⁴¹.

רצון – הלומד בזהר הקדוש יזכה להשלים את הרצון העליון של הבורא יתברך אשר רצה שספר הזוה"ק יתגלה בדור האחרון הזה¹⁴².

שלמות - הלומד בזהר הקדוש יזכה לשלמות גדול לנפש ומסגל לנשמה. כל אות ואות של ספר הזהר וכתבי מר"ן של הרחי"ו... הם תקונים גדולים לנשמה לתקן כל הגלגולים¹⁴³. ואומר: למוד הזהר הוא שלמות גדול אל הנפש, ואף על פי שאינו מבין, הלשון של הזהר לבד מסגל מאד¹⁴⁴. ואומר: יעסק בספר הזהר אף על גב דלא ידע ולא מבין מאי קאמר, מכל מקום הלשון של הזהר מסגל לשכינתא ולנשמתא לקרא בו יותר מכל עסק התורה¹⁴⁵.

תורה – הלומד בזהר הקדוש יזכה להשלים את עצמו בלמודו בפרד"ס התורה, תורה שבכתב ותורה שבעל-פה¹⁴⁶. ויזכה להשפלת פסוקי התורה בכלל¹⁴⁷, וגם להתבונן בלמודו ולקחת מוסר לעצמו בפרט¹⁴⁸. וגם בחלק שלא ישכיל בעוה"ז יזכה והקב"ה ישכילו בעוה"ב¹⁴⁹.

תקון - הלומד בזהר הקדוש יזכה לתקון לפנים הברית. ויהיה רגיל ללמד בקבלה שקריאת הקבלה היא תקון לעוון זה. ולכן נקראו המקבלים מחצדי חקלא על שם שפורתים כל הקלפות. ולמוד ספר הזהר הוא בכלל תקון זה. ובפרט למוד תקון מ"ח מהתקונים שהוא טוב לאמרו ביום שראה קרי¹⁵⁰.

תקון – תקון לנשמה - הלומד בזהר הקדוש יזכה לתקון גדול לנשמה¹⁵¹.

תקון לדור - הלומד בזהר הקדוש יזכה לחזק תקון לדור. וכמ"ש רבי יעקב צמח זיע"א בהקדמת עץ-חיים להאר"י ז"ל: למוד הזהר הקדוש בזמן הזה נצרך לנו מאד להגן ולהציל אותנו נגד כל רע, כי גלוי החכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא. כדי שיהיה לנו מגן עתה לאחז בלבב שלם לאבינו שבשמים. כי אותן דורות קודמים היו אנשי מעשה וחסידים והמעשים טובים היו מצילין אותן מפני המקטרגים. עתה רחוקים אנו משרש העליון כמו השמרים בתוך החביות. מי יגן עלינו אם לא קריאותינו בהכמה הזאת¹⁵².

¹³³ שערי זהר שער ד' פ"ו ג, יג בשם ספר המדות.

¹³⁴ מדרש פנחס דף ל"ו, אות מ"ג.

¹³⁵ הרב משה ישכאל בר אליהו, שארית ישכאל, שער ההתקשרות, שער א' דרוש ה' מאמר ב'.

¹³⁶ שערי זהר שער ד' פ"ו ג, יח בשם הרב בעל כתר שם טוב.

¹³⁷ מעשי אמות לתלמיד החוזה מלובלין בספר אמות ונציב חלק ד' עמוד ל'.

¹³⁸ אמרי פנחס שער ט' אות ג'.

¹³⁹ שערי זהר שער ד' פ"ו ג, טו בשם אמרי פנחס.

¹⁴⁰ שערי זהר שער ד' פ"ו ג, יד בשם ספר המדות ערך סוד.

¹⁴¹ שערי זהר שער ד' פ"ו ג, ח בשם בעל התניא והרב בעל מאה שערים.

¹⁴² כמאמר הדודע של אליהו הנביא ז"ל לרשב"י זיע"א. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ד.

¹⁴³ ר' יצחק ארזיק וחיאל ספרין מקומרנה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כ'. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ב.

¹⁴⁴ רבי חנוך העניך מאלכסנדר, סדר הלמוד, אות ב'. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ב.

¹⁴⁵ כך הלשון במחזור להושענא רבא בהקדמות למוד הזוה"ק בתקון הלילה בהוש"ר.

¹⁴⁶ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"טז ע"פ תיקו"ז הדש דף קיח ע"ב, ועוד שם סע"יט וסע"כג.

¹⁴⁷ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"ח וסע"חי.

¹⁴⁸ ראה שערי זהר שער ד' פ"ו סע"יב וסע"כא.

¹⁴⁹ שערי זהר שער ד' פ"ו סע"לא.

¹⁵⁰ הנהגות ישר של הרב סרוק ז"ל. ובספר יסוד יוסף.

¹⁵¹ מורה באצבע אות מ"ד. שערי זהר שער ד' פ"ו סע"לו.

¹⁵² הרב יעקב צמח, בהקדמתו לעץ החיים.

וכן כותב ר' יצחק איזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנה זיע"א: ובעת עקבתא דמשיחא התגברות הרע והעזות והמדות רעות בהנהגות ראשי ערב רב נתגלה האור הגנוז מן השמים ספר הזהר והתקונים ואחריהם כתבי מורנו האר"י ובזה הלמוד מבער הקוצים והרע שבנפשו ויזכה לדבק עצמו באור עליון ויזכה לכל מדות טובות שבעולם, ולזה נתגלה האור הזה, ועקר למודך בפנימיות התורה יהיה שתשיג הארה וחיית אלקי"ת בגופך בעת למודך ובכל היום... אמר מורנו האר"י שבזמן הזה נסתרות נעשו נגלות ושמחה לפני המקום ללמד ברוי התורה ולגלות רזין לכל בר ישראל¹⁵³. ואומר: אבל העקר תדע אחי שעקר למוד זה שנתגלה בזמן הזה בכל כך בהירות ואור והתפשטות הוא מחמת שהרע גובר מאד וכנסת ישראל נופלת ובלמוד זה נודך הנפש ובאמת בעת למוד הסודות ובפרט ספר הזהר והתקונים מאיר הנפש¹⁵⁴.

ואמר "לו עמי שומע ליי": ולו עמי שומע לי בדור הזה שהמינות גובר היו לומדין עם תינוק בן תשעה שנים ספר הזהר והתקונים להגות בהם והיה יראת חטא קודמת לחכמתו ויתקנים... ולו עמי שומע לי בעקבות משיחא אשר הרע והמינות גובר היו שוקדין כל ימיהם ללמד ספר הזהר והתקונים כתבי מרן והיו מבטלין כל גזרות רעות והיו ממשיכים שפע ואור¹⁵⁵.

תפלה – הלומד בזהר הקדוש יזכה להתפלל בכונה גדולה מתוך דבקות בבורא יתברך, ותתקבל תפלתו ברצון¹⁵⁶.

תשובה - הלומד בזהר הקדוש יזכה להיות בעל תשובה¹⁵⁷, כי ע"י שידע וישיכיל בעולם הנשמות ידע להזהר במעשיו וארחותיו ויעשה תשובה שלמה לפני ה'¹⁵⁸.

מאמר "עקר הקבלה היא מוסר לאדם"¹⁵⁹

"עקר הקבלה היא מוסר לאדם" – כך מרגלא בפומיה דמו"ר עטרת ראשנו הרב המקבל מרדכי יצחקי שליט"א, הרב מפרת, בשם הגאון הגדול מעוז ומגדול ראש הישיבה הרב יהודה צדקה זצ"ל.

א[דרך במהות ותכלית חכמת הקבלה. הנה, במהות ותכלית למוד הקבלה אמרו חכמי ישראל כמה דעות, וכמו שנסקרו בהרחבה בספר "פחד יצחק"¹⁶⁰, ומנה שם ג' שיטות מרכזיות: א. "להגיע לעבד את בוראנו ית"ש ע"י פניות התפלה והמצוות". ב. "ידיעת דרכי ההנהגה אשר הבורא ית"ש מנהיג את כל העולמות ומתגלה אלינו". ג. "למוד בכיוון המכנה עבודה" וכו' עי"ש¹⁶¹. ונכון ללומדים לראות את החלוק בין השיטות, לא כחולקות זו על זו, אלא כמשלימות כל אחת בדרכה, על מנת שישתלם האדם בעבודתו לפני קונו הבורא יתברך שמו ויתעלה.

ובזה נכון לנו להבין על נכונה את דברי קדשו של מו"ר פי עקר הקבלה היא מוסר לאדם, הינו במונח שאינה למוד של ידיעות גרידא אלא היא בעקר מהותה למוד לשם התעלות האדם ביראת ה' ואהבתו, לקיים מצוות הכתוב המפרש בדברים¹⁶²: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולא הבה אתו ולעבד את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך: לשמור את מצוות ה' ואת חקתיו אשר אנכי מצוה היום לטוב לך: הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה".

הינו, שכל מה שילמד האדם בתורת הח"ן על "השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה", הוא על מנת שישכיל וידע בשלמות ההכרה והעבודה שהכל הוא "לה' אלהיך". וע"י זה יתחזק "ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולא הבה אתו ולעבד את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך" והכל הוא בעבור האדם עצמו: "לטוב לך"¹⁶³.

¹⁵³ ר' יצחק איזיק יהודה יחיאל ספרין מקומרנה, היכל הכרחה, דברים ר"ח.

¹⁵⁴ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נתיב מצוותיך, בהקדמה, שביל היחוד א' אות ד'.

¹⁵⁵ ר' יצחק איזיק יחיאל ספרין מקומרנה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כ'.

¹⁵⁶ שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"ד.

¹⁵⁷ שבחי האר"י"ל. שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"ה.

¹⁵⁸ שערי זהר שער ד' פ"ו סעי"ז ע"פ זוה"ח רות דף קט ע"א.

¹⁵⁹ מתוך הקדמות הספר "מאיר אור ליי הנ"ל.

¹⁶⁰ פרוש לספר "אוצרות חיים" לרב המקבל יצחק בן זכרי שליט"א, ראש הישיבה למקבלים.

¹⁶¹ וע"ע בסי' שער הזהר לרב המקבל הרב דניאל פריש זצ"ל בעל מתוק מדבש, שער ראשון פרק י"ב.

¹⁶² דברים פרק י' פסו' יב-יד.

¹⁶³ וכמ"ש בתקוני הזהר בהקדמה דף ו' ע"א, וכ"כ הרמ"ק בספר אור נעקב ח"ב פ"ב, ע"ש.

ואלו דברי קדשו של רשב"י¹⁶⁴: "רבי יצחק פתח, עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה¹⁶⁵, וכתוב¹⁶⁶, עבדו את ה' בשמחה באו לפניו ברננה, הני קראי קשיין אהדדי. אלא הכי תאנא, עבדו את ה' ביראה, דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח קמי מאריה, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מניה, ובגין דחלא דמאריה, ישתכח לבתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא, ועל דא פתיב¹⁶⁷ מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה... עיי"ש.

ויסוד הדברים הוא כמו שכותב המהר"ח מוולוז'ין זצ"ל בספר נפש החיים¹⁶⁸: "מי שזכהו ית"ש להשיג נסתרות תוה"ק אשר השאירו לנו ברכה קדושי עליוניו חכמי התלמוד כגון רשב"י וחבריו ותלמידיו, וששותין מימיו בדורו האחרונים כמו הרב הקדוש איש אלקים נורא האריז"ל, אשר האירו עינינו בקצת טעמי וכונות המצוות, הוא רק פדי שיתבונן כל אחד לפי שכלו והשגתו, עד היכן מגיעים כל פרכי מעשיו ודבוריו ומחשבותיו וכל עניניו בהעולמות והכחות עליוני ותחתונים, ויתפעל ויתעורר מזה לעשות ולקיי כל מצוה וכל עניני עבודתו לבוראו ית"ש בתכלית הדקדוק ובאימה ויראה ואהבה עצומה ובקדושה וטהרת הלב. ועיי"ז יגרם תקונים יותר גדולים בהעולמות...".

עוד הנה מה שכתבו כי ספר הזהר הקדוש מיוסד על מוסר גדול. כל ספר הזהר מיוסד על מוסרים גדולים עד אין שעור, ובפרט להיות מרכבה ליחוד הקב"ה והשכינה, ומעיר עיני השנים מתרדמתם, ומסיר לב האבן, אם אבן הוא נמוח, וגם הוא סגלה להנצל ממים הזדונים מים המרים המאכזרים חכמות החיצוניות, וכל הטועם ממנו יטעם בעצמו אשר אין חכמה בעולם כחכמת עמקי סתרי טעמי תורה, וכל החכמות מבלעדה לאפס ותהו נחשבו¹⁶⁹. ואמרו: ספר הזהר מלא מוסר, וכל אות שלו הם תקונים גדולים לנשמה לתקן כל הגלגולים¹⁷⁰.

ולזה יכוננו דברי המקבל האלהי מדורות ראשונים, הוא הרמב"ן זיע"א, בסיום האגרת המפרסמת לבנו¹⁷¹, במ"ש: "והוה זהיר לקרות בתורה תמיד אשר תוכל לקימה. וכאשר תקום מן הספר תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו. ותפשפש במעשיך בבקר ובערב, ובזה יהיו כל ימיך בתשובה".

ב[מוסר לאדם "כי אם ליראה". ולהוסיף עיון במימרא זו, להבין מה פשר המימרא ש"עקר הקבלה היא מוסר לאדם", שלכאורה נדמה פאלו הדבר ממעט ומצמצם בחכמה האלהית הנעלית הזו העוסקת ברזי רזין עליוניו, לעשותה מוסר לאדם בלבד.

אפשר בס"ד שייבן הענין ביסודו, ממ"ש הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בספר חדושי קול יהודה¹⁷², בזה"ל: "קבלת יראת ה'. ויעתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה'... הפל תלוי בהתחלה. והנה משה רבנו ע"ה מתחיל, ויעתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה', כלומר דבר קטן, וממשיך והולך: ללכת בכל דרכיו ולאחזה אתו ולעבד את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך. והדברים מפליאים! תחלה אומר 'מה ה' אלהיך שאל מעמך', כלומר דבר קטן, ואח"כ ממשיך עד מסירות נפש: בכל לבבך ובכל נפשך, א"כ מה נשאר עוד.

והנה ראיתי בספר העמק דבר שהביא מהמדריך כי שאלה כזו שאל הקב"ה את דוד המלך ע"ה שאמר¹⁷³: 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתני בבית ה' כל ימי חיי, שתחלה אמר 'אחת שאלתי, ולבסוף הולך ומוסיף 'כי יצפנני בסכה ביום רעה יסתרני בסתר אהלו בצור רוממני. ועתה רום ראשי על איבי סביבותי וגו'. אמר לו ה' לדוד, תחלה אתה אומר 'אחת שאלתי' ולבסוף אתה מרבה לשאל. אמר לו דוד, ממך למדתי, תחלה משה רבנו ע"ה אומר 'מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה', ולבסוף מוסיף והולך 'לאחזה וגו' בכל לבבך ובכל נפשך'. עין שם מה שבאר.

ולי נראה להסביר תשובת דוד, כי סוף כל סוף כיצד יוציא מפיו דבר [כזה..], שאומר 'אחתי ולבסוף מוסיף והולך. הנראה בזה כי למד דבר זה ממשה רבנו ע"ה... אלא שכונת משה רבנו ע"ה כן –

¹⁶⁴ בזהר הקדוש ח"ג דף נו ע"א.

¹⁶⁵ תהלים ב, יא.

¹⁶⁶ תהלים ק, ב.

¹⁶⁷ דברים י, יב.

¹⁶⁸ שער אי פרק כ"ב. ועיי"ש שם בשער ג' פרק ח'.

¹⁶⁹ ר' צבי הירש אייכנשטיין מדייטשוב, מהרצ"ה, סור מרע ונעשה טוב.

¹⁷⁰ ר' יצחק אזיקי? וחיאל ספרין מקומרנה, נוצר חסד, פרק ד' משנה כ'.

¹⁷¹ הובאו דבריו בספר חרדים ע"ה, ובסי' ראשית חכמה שער הענינה פ"ו ועוד.

¹⁷² קול יהודה עמי רלה, בחדושי לפר' עקב.

¹⁷³ תהלים כז, ד.

השאלה היא אחת יראת ה', ואם יקיים את זה, אזי יתר הדברים באים מאליהם, כי הם תוצאה של היראה... כך גם דוד בקש 'אחת.. שבתני בבית ה"', והיתר 'ירום ראשי' וכו' הם תוצאה של "שבתני בבית ה"'. עכ"ל.

הנה כי כן, מעלות רבות ועצומות יש בלמוד חכמת הקבלה. תא חזי בפרק "רשימת המעלות והסגלות שישגי העוסק בסתרי תורה" שערך הרב המקבל דניאל פריש זצ"ל בספרו שערי הזהר, בשער רביעי פרק ו', והם כלם שלבי הסלם העולה בית-אל. ובאו כאן דברי הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל לסמן את הפתח הנכון לכל הבא בשערי הלמוד, לומר לו, דע כי עקר הקבלה היא מוסר לאדם! כי המוסר הוא הפתח הנכון להכנס בו. ומשעה שונכנס האדם בפתח המוסר שהוא מדת היראה, "אם יקיים את זה, אזי יתר הדברים באים מאליהם, כי הם תוצאה של היראה", ויתקיימו בו המשך דברי הפתוב: "ירום ראשי... אשיכה ואזמרה לה" וכו'.

וראה מ"ש רבי משה בסולה זצוק"ל בהסכמתו להדפסת ספר התקונים בדפוס ראשון¹⁷⁴, בזה"ל: "כל ספר הזהר כלו יראת שמים".

ועל כן, נתיסדו הרבה ספרי מוסר על מאמרי הזהר הקדוש, כמו בספר ראשית חכמה לרבי אליהו דוידש זצ"ל, שחבר את הספר הזה בתור מבוא ללמוד חבורי רבו המקבל האלהי הרמ"ק זיע"א. וכן הספר מנורת המאור לרבי ישראל אלנקווא, וס' קב הישר, וס' יסוד וש'רש העבודה, וס' קול ששון לרבי ששון מרדכי משה זיע"א רבו של רבי יוסף חיים, וכן בחבורי רבי יוסף חיים בעל הפן איש חי כמו בספרו מים חיים ועוד הרבה.

ג) "עליהם הפתוב אומר: ואת צנועים חכמה". וכיון דאתינן להכי, וזכינו לזכר מאמר קדשו של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל כי "עקר הקבלה היא מוסר לאדם", נוסיף ממשנתו בבחי' והיו עיניך רואות את מוריד.

חפשונו אחר מקור דבריו, ומו"ר שליט"א מזכיר זאת משעור ששמע משעורי הגרי"צ זצ"ל. שאנו מבנו הרב דוד צדקה שליט"א רבה של פרדס-חנה, והשיבנו כי אינו יודע על מימרא זו. ולא היה זה דבר פלא בעיניו, כי כן היתה דרכו בקדש של הגרי"צ זצ"ל שהיה מסתיר עצמו בתורת הסוד עד למאד. וכן מובא בס' וזאת ליהודה¹⁷⁵: "כשהלך רבינו לבית עולמו, ומנהלי ישיבת פרת יוסף פרסמו בחוצות ירושלים מודעות אבל על פטירתו, נאמר בהן בתוך שבחיו: 'ששקד על חכמת הסוד בצנעה' – ולא בכדי. אחת ממעלותיו היתה שלמד בסתר תורת הקבלה, והיה לו יד ושם בחכמה אלקית זו, אך הבריות לא ידעו על כך. אפלו בני ביתו לא ידעו, והעמיד פנים עד סוף ימיו כמי שאין לו עסק בנסתרות... עליהם הפתוב אומר: ואת צנועים חכמה...". עע"ש.

ובעדות נוספת שם מוסר הראשון לציון הרב מרדכי אליהו שליט"א ששמע מהמקבל האלהי הישיש רבי אפרים הכהן זצוק"ל: "הלא חכם יהודה צדקה נשמתו חצובה מהיכלא דמארי דרזין, אלא שהעלים הדבר...". וכו' עין שם כל המעשה הנפלא שהתקיים לפני המקבל האלהי חכם סלמן אליהו זצוק"ל.

ונחתם בדברי קדשו המובאים בספר¹⁷⁶, ונאמרו ע"י הגרי"צ זצ"ל במעמד חנכת הבית של ישיבה קדושה ללמוד קבלה, וז"ל: "ידוע מה שאמר רשב"י כי בלמוד זה יפקו ישראל מגלותא, ולזה אנו מצפים... וכבר אמר שלמה המלך ע"ה בספר החכמה 'עץ חיים היא למחזיקים בה'. יש לפרש הכונה בדרך רמוז, אם ילמדו בספר הקדוש עץ-חיים למהר"ו, הינו למחזיקים בה! זכות רבינו האריז"ל ותלמידו רבנו חיים ויטאל ז"ל שכתב את הספר הקדוש והנורא הזה יעמד לנו ולכל ישראל, ויהיה הלמוד הזה עץ חיים ממש לכל בני ישראל. וכשם שרשב"י בזמנו היה עמוד האש לדורו, כן גם עתה יעמד לנו זכותו להנצל מפל הגזרות הרעות, ונזכה לביאת גואל צדק במהרה בימינו".

מעתה, מוארים היטב דברי קדשו הנ"ל, שעקר הקבלה היא מוסר לאדם – ויהי רצון ויעמדו דבריו לכל הבאים כאן בשערי למוד חכמת האמת.

¹⁷⁴ ראה שערי הזהר עמ' קלד שם אות מב.

¹⁷⁵ וזאת ליהודה (עמ' 143).

¹⁷⁶ וזאת ליהודה (עמ' 146).